

A tanulóközösségekben végzett kutatásalapú tanulás kognitív, társas és tanítási tényezői – mérőeszköz

Molnár Pál
ELTE TTK

Pintér Henriett
Pető András Főiskola

Tóth Edit
MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

Kulcsszavak: kutatásalapú tanulás; felsőoktatás; mérőeszköz-adaptáció

A felsőoktatásban igen nagy kihívást jelent a különböző tudással, motivációval rendelkező tanulók felkészítése a forrásalapú szövegalkotásra. Egy lehetséges megoldás a tanulóközösségekben végzett forrásalapú írás és kutatásalapú tanulás alkalmazása szemináriumi keretben, mely során a tanulók feladata, hogy egyéni/közös tevékenység formájában, a tanulóközösségük részeként végezzenek kisebb kutatásokat, dolgozzanak fel forrásokat és alkossanak tudományos igényű szövegeket. Ennek a folyamatnak része a kognitív, a társas és a tanítási részfolyamatok megfelelő szabályozása, melynek vizsgálatához Garrison, Anderson és Archer (2000) dolgoztak ki egységes keretrendszert. A keretrendszer folyamatainak mérőeszköze egy 34 itemből álló kérdőív, ami három, egymással kölcsönös függőségben lévő konstruktum (társas, kognitív és tanítási jelenlét) diagnosztizálását és elemzését teszi lehetővé. A társas jelenlét a közösségi légkör és a személyek közötti kommunikáció kialakulását tükrözi, a kognitív jelenlét a problémamegoldás vagy a vizsgálódás érdekében végzett progresszív szakaszokra reflektál, a tanítási jelenlét a közös vizsgálódás tervezését, ösztönzését és irányítását tükrözi. Vizsgálatunk célja a magyar nyelvre adaptált mérőeszköz bevétele vizsgálatára. Hasonló tematikájú egyetemi szemináriumi kurzusokon, tanulóközösségekben végzett kutatásalapú tanulásban, egyéni és közös szövegalkotásban részt vevő tanulók (N=592) válaszai képezték az elemzés mintáját. Arra kerestük a választ, hogy az adaptált kérdőív hazai kontextusban milyen paraméterekkel működik, milyen faktorstruktúra jellemzi és a konstruktumok között milyen összefüggések mutathatók ki. Az adatfelvételt online mérőeszköz segítségével végeztük. A kérdőív megbízható (Cronbach- $\alpha=0,94$) és a megerősítő faktorelemzés modellilleszkedésmutatói ($\chi^2=902,14$; $df=478$; $p<0,05$; $RMSEA=0,039$; $CFI=0,949$; $TLI=0,940$; $SRMR=0,038$) megfelelőnek bizonyultak. Az adaptált kérdőív itemeinek faktorstruktúrája az eredeti kérdőívvel megegyezik, a faktorsúlyok elfogadhatók. Ezen felül a mérőeszköz konstruktumai közötti egymásrahatás az eredeti kérdőívhez hasonló összefüggéseket mutatott. A tanítási és a társas ($r=0,74$), valamint a kognitív jelenlét ($r=0,67$) konstruktumai között egyaránt szignifikáns, erős a hatás, a társas és a kognitív jelenlét között szignifikáns, közepesen erős ($r=0,27$). Az eredmények értelmében a mérőeszköz használhatónak tűnik a tanulóközösségekben végzett kutatásalapú tanulás társas, kognitív és affektív tényezőinek mérésére. A mérőeszközzel végzett vizsgálatok eredményei összevethetők a nemzetközi mérések eredményeivel, ugyanakkor azonnali visszacsatolási lehetőséget is lehetővé tesz pedagógusok számára a vizsgálódó tanulási helyzetek tervezése, irányítása, ösztönzése szempontjából.